

THE ROMANIAN RADIO-TELECOMMUNICATIONS, PRESENT AND PERSPECTIVES

Iuliana Mirela GLOGOVEANU, PhD candidate
Ovidius University of Constanța

Abstract: Although it has a special importance in the economic and social life of our country, naval radio and telecommunications are little known in the academic field, sometimes even ignored in the socio-economic field. Of great importance in both civil and military navigation, radio communications provide important information to many areas of strategic importance for Romania's national security. The new technologies in the naval field in terms of maritime and river navigation open up new opportunities for naval-radio services to be used in important domains of the Romanian national economy.

Keywords: naval radio-telecommunications, maritime and river navigation, a national economy.

Introducere

În România sistemul de monitorizare și supraveghere a activităților portuare și navale a cunoscut o evoluție ascendentă, cuprinzând atât în domeniul maritim cât și cel fluvial, aferent canalelor navigabile cât și căilor de navigație interioare. În anii care au urmat mișcărilor sociale din anul 1989 în țara noastră au avut loc o serie întregă de transformări care au vizat atât activitatea de navigație cât și activitățile ce decurg din aceasta. Obiectivul principal al serviciilor de monitorizare și supraveghere ce activează în zona Portului Constanța, cel mai mare port maritim al României este asigurarea siguranței navigației prin desfășurarea în condiții de maximă siguranță și eficiență a activităților din incinta port cât și pe căile de navigație maritime și fluviale.

Un domeniu cu o largă utilizare atât în societatea civilă cât și în domeniul militar, *radio-telecomunicațiile navale oferă informații vitale pentru multe din domeniile economiei naționale*: agricultura, transporturile, comerțul internațional, navigația civilă, comercială și militară, protecția mediului maritim și fluvial, prevenirea traficului ilicit de persoane sau produse interzise, a migrației ilegale, sprijinirea activităților de localizare și salvare a vieților omenești pe mare, prevenirea producerii de catastrofe navale pe căile navigabile și în incintele portuare.

În legătură cu activitatea de monitorizare și supraveghere dorim de asemenea să subliniem că aceasta are ca subiect *radio-comunicațiile navale, o componentă importantă a sistemului de siguranță națională*, fără de care nu pot funcționa multe din entitățile importante ale economiei naționale (transporturile, activitatea de comerț maritim și fluvial, serviciile de siguranță națională privind protecția mediului marin și fluvial, cele de supraveghere a traficului de persoane și produse interzise). Posibila încetare a funcționării acestor activități ar aduce grave prejudicii economiei naționale și pierderea unor colaborări cu organisme și organizații regionale și internaționale din care România face parte.

Serviciile de radio-telecomunicații au avut și și-au dovedit *importanța* deosebită pe care o dețin în cadrul economiei naționale de-a lungul timpului. Încă de la începuturile existenței lor și-au demonstrat eficacitatea și necesitatea în organizarea și coordonarea activităților din incintele portuare cât și de pe căile navigabile fluviale și maritime. Numeroasele accidente care au avut loc în porturi și pe căile navigabile au făcut *necesară* apariția unui sistem coordonat și avizat, care prin activitatea sa să facă posibilă desfășurarea activităților de transport maritim și fluvial cât și cele din porturi, în deplină *siguranță, eficiență* și fără a pune în pericol viața celor care desfășoară astfel de activități.

În prezent România, ca de altfel multe din țările care aparțin zonei Balcanilor, se confruntă cu două mari probleme: pe de-o parte necesitatea dezvoltării economice în zona geografică în care se află, iar pe de altă parte asigurarea stabilității și suveranității teritoriale, respectarea granițelor cu statele vecine, în concordanță cu tratatele regionale și internaționale care consacră acest lucru.

În această conjunctură *este necesară* o monitorizare permanentă a unor fenomene ce pot apare în zona de interferență a apelor teritoriale românești cu cele străine: trafic de produse periculoase, droguri, trafic de persoane, imigrație ilegală, poulare a mediului marin, naufragiu, eșuare, contaminare și gestionarea situațiilor de urgență care pot apare, activități a căror desfășurare este strâns legată de cea a serviciilor de comunicații radio.

1. Radio-telecomunicațiile navale române-factor important în dezvoltarea economică și siguranța națională a României, parte componentă a mecanismului de monitorizare strategică internațională

Transformările pe plan mondial și european care s-au succedat după evenimentele din decembrie 1989, au avut un impact major și asupra României determinând în economie cât și în mediul social importante transformări politice, sociale, economice. Toate aceste prefaceri au determinat schimbări în mediul economic și noi traiectorii de dezvoltare a țării, între care aderarea la NATO din martie 2004 și aderarea la UE din ianuarie 2007 sunt cele mai importante. Cu toate acestea mediul social uneori zbuciumat, instabilitatea economic și politică au îngreunat mersul înainte spre dezvoltare al României, o țară care, cu greutate și-a găsit drumul spre prosperitate în condițiile specifice ale unei societăți democratice. Calitatea demembru al Uniunii Europene, cât și al Uniunii Nord-atlantice i-a conferit României o întreagă serie de avantaje dar și obligații, radio-telecomunicațiile navale ocupând un loc important în funcționarea optimă a sistemului de apărare europeană și trans-atlantică.

Schimburile economice, comerțul, transporturile, navigația fluvială și maritimă au făcut ca țara noastră să fie parte componentă a complexului mecanism economico-social mondial.

România este parte integrantă a Uniunii Europene, în acest context ea își leagă activitățile din economie de cele din Uniune prin multitudinea de relații economice, sociale, culturale, informaționale pe care le are cu statele comunitare.

De asemenea vecinătatea Mării Negre a atras după sine relații de cooperare cu statele riverane¹: Bulgaria, Turcia, Ucraina, Rusia și Georgia, dar și cu țările străbătute de Dunăre²: Austria, Bulgaria, Cehia, Croația, Slovacia, Slovenia, Germania și Ungaria, în calitate de componentă a Coridorului de transport fluvial VII Rhin-Main Dunăre, România jucând în acest caz rolul de liant între țările cu navigație fluvială și cele cu navigație maritimă.

Încă de la aderarea la Uniunea Europeană în 2007 România³ a acceptat și și-a însușit politicile europene în domeniul economic, militar și al strategiei de apărare națională. Acest lucru a impulsionat factorii de decizie politici să adopte măsuri privind integrarea țării noastre în planul strategic de apărare european, care au deschis României posibilitatea participării la acest amplu program. Semnificativă în acest sens este participarea țării noastre la lucrările Comisiei Europene și adoptarea *Planului de acțiune european în domeniul apărării: Către un Fond european de apărare*⁴, care deschide perspective noi serviciilor de radio-comunicații. Acest lucru, așa cum afirma și Președintele Comisiei Europene, Jean-Claude Juncker dă posibilitatea României implementării de “tehnologii și a unor echipamente de importanță strategică – de la capacități terestre, aeriene, maritime și spațiale, până la capacități în domeniul securității cibernetice”.

România nu este însă numai parte a comunității europene, ea se află de asemenea înscrisă în complexul sistem de apărare trans-atlantic și are în acest sens responsabilități în ceea ce privește securitatea regională din sud-estul Europei, ca și componentă a securității mondiale. Importante în acest sens au fost aderarea țării noastre la organisme internaționale care au ca și responsabilități pacea și securitatea

¹Declarația Summit-ului privind Cooperarea Economică a Mării Negre și Declarația Bosforului semnată la Istanbul 25.06.1992, Carta OCEMN (Organizația Cooperării Economice a Mării Negre) semnată la Yalta 01.06.1998, intrată în vigoare 01.05.1999, <https://www.mae.ro/node/1501>(accesat 15 martie 2020).

²Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Plan de Acțiune al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării, adoptate de Consiliul UE Afaceri Generale 13.04.2011. andosată de Consiliul European 24.06.2011, <http://www.mae.ro/strategia-dunarii>, (accesat 1 martie 2020).

³Tratat din 25 aprilie 2005, dintre Regatul Belgiei, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Irlanda, Republica Italiană, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Ungară, Republica Malta, Regatul fiarilor de Jos, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (state membre ale Uniunii Europene) și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană, semnat de România la Luxemburg la 25 aprilie 2005, <https://www.mae.ro/node/1540>,

Text publicat în M. Of nr. 465 din 1 iunie 2005, <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/62407>,(accesat 30 martie 2020).

⁴Comisia Europeană - Comunicat de presă, Planul de acțiune european în domeniul apărării: către un Fond european de apărare, Bruxelles, 30 noiembrie 2016, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4088_ro.htm,(accesat pe 29 martie 2020).

internațională, între care amintim: Organizația Națiunilor Unite ⁵(ONU), Organizația Tratatului Nord- Atlantic (NATO) ⁶.

Aderarea la aceste organisme internaționale au făcut ca România să își consolideze strategia de securitate și să o modeleze în conformitate cu obiectivele de securitate europene și internaționale astfel încât să conveargă cu acestea. Poziția geo-strategică a României a fost probabil unul din atuurile țării noastre în procesul de aderare. Țara noastră a militat pentru respectarea dezideratelor de securitate și pace ale organismelor internaționale devenind un pol regional al acestora aplicării acestora în sud-estul Europei. Notabile sunt în acest sens participarea țării noastre la acțiuni comune NATO încă din perioada de pre-aderare: Forța Internațională pentru Asistență de Securitate (ISAF), Misiunea NATO de Instruire a Forțelor de Securitate Irakiene (NTM-I), Operațiunea Active Fence, Operațiunea NATO de Combatere a Terorismului, Operațiunea Endeavour (OAE), Operațiunea de Contracurare a pirateriei Ocean Shields (OOS), Misiunea ResoluteSupport din Afganistan, dar și după aderare: Summit-ul NATO de la Istanbul (2004) și Summit-ul NATO de la București (2-4 aprilie 2008), cu privire la zona Mării Negre. Toate aceste eforturi ale României s-au realizat cu participarea efectivelor militare ale Ministerului Apărării și Marinei Militare Române și a Serviciilor Speciale de Comunicații. Participarea serviciilor de comunicații radio a fost semnificativă întrucât infrastructura existentă cât și cea nou implementată (sistemele satelitare de monitorizare) au permis acest lucru.

2. Perspective în domeniul radio- telecomunicațiilor în România

Serviciile de radio-telecomunicații au o importanță deosebită nu numai în ceea ce privește supravegherea și dirijarea traficului naval din ariile portuare și căile de navigație maritime sau fluviale, ele sunt importante și pentru sectoare economiei naționale care depind de condițiile meteo, de schimbările de vreme (agricultura), transportul și comerțul, dar și domeniul siguranței naționale.

România se află într-o zonă în care conflictele teritoriale moarte au constituit o permanentă amenințare. De aceea România și-a asumat prin aderarea la diferite structuri de apărare și securitate internaționale rolul de negociator al acestora. Participarea la aceste acțiuni se poate realiza numai în condițiile unei infrastructuri bine puse la punct a aparatului tehnic, militar și informațional. De aceea structura informațională reprezentată și de serviciile de radio-comunicații trebuie să fie parte integrantă a acestui sistem.

Conflictele și crizele regionale din zone precum Europa de Est, Balcanii de Vest, Orientul Mijlociu și nordul Africii tind să se interconecteze, putând genera efecte cumulative care impun adaptarea strategiilor de securitate și apărare la nivelul statelor și organizațiilor regionale și internaționale. Criza economico-financiară și crizele de

⁵Rezoluția A/RES/995 (X) a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite din 14 decembrie 1955, <https://www.mae.ro/node/1588>, (accesat pe 21 mai 2020).

⁶La 29 martie 2004, România a aderat în mod oficial la NATO prin depunerea instrumentelor de ratificare la Departamentul de Stat al SUA, stat depozitar al Tratatului Alianței Nord-Atlantice. Depunerea instrumentelor de ratificare a fost urmată, la 2 aprilie 2004, de ceremonia arborării oficiale a drapelului român la sediul NATO. <https://www.mae.ro/node/46982>, (accesat pe 22 mai 2020).

securitate din Orientul Mijlociu și nordul Africii au condus la agravarea problemelor sociale, generând amplificarea fluxurilor de imigranți către statele membre ale Uniunii Europene. Toate aceste fenomene generează importante transformări sociale și economice care dau naștere la conflicte de ordin intern, extern sau regional. Asemenea fenomene au impact direct asupra dezvoltării fenomenului terorist și al crimei organizate transfrontaliere, cu predilecție a traficului ilegal de arme, traficului de droguri și persoane, precum și proliferării armelor de distrugere în masă, a tehnologiilor și materialelor nucleare. În acest context complex, securitatea și, în mod implicit, apărarea excedează sferii de responsabilitate a unui singur stat. Astfel, se impune stabilirea unor măsuri pentru a asigura predictibilitate, coerență și consistență în întrebuințarea instrumentelor naționale de putere, atât independent, cât și în cadru aliat și al Uniunii Europene, pentru managementul unor posibile situații de criză. În prezent, prin apartenența la sistemul de valori euroatlantic, România beneficiază de cele mai puternice garanții de securitate din întreaga sa istorie.

În Regiunea Extinsă a Mării Negre, acțiunile de încălcare a normelor de drept internațional, prin punerea în discuție a ordinii internaționale, conservarea conflictelor înghețate, anexarea ilegală a Crimeii și intensificarea prezenței militare în regiune, au readus în atenția NATO consolidarea misiunii sale fundamentale - apărarea colectivă și validitatea aranjamentelor de securitate încheiate cu Rusia la sfârșitul secolului XX.

Menținerea conflictelor înghețate în Regiunea Extinsă a Mării Negre și posibilitatea apariției de noi astfel de conflicte în proximitatea României au potențialul de a proiecta efecte negative la nivel regional. Totodată, existența și perpetuarea tensiunilor interetnice și a dezechilibrelor regionale sau locale în zonele de proximitate și de interes ale României pot conduce la declanșarea unor conflicte. În prezent, România nu se confruntă cu o amenințare teroristă directă, iminentă și explicită. Cu toate acestea, apropierea geografică de zonele în care fenomenul terorist se manifestă pregnant și participarea țării noastre la acțiunile de stabilizare/reconstrucție din unele zone de criză și conflict pot constitui factori favorizanți ai unor eventuale acțiuni neconvenționale la adresa țării noastre.⁷

Obiectivele politicii de apărare pentru viitor: dezvoltarea capacităților de apărare robuste, creșterea credibilității strategice în cadrul NATO și al UE, consolidarea parteneriatelor strategice, în mod deosebit cu SUA, dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în plan bilateral, regional și în cadrul organizațiilor internaționale, sprijinirea altor autorități publice în gestionarea situațiilor de urgență.

În acest context dezvoltarea Parteneriatului strategic cu Turcia, în vederea implementării componentei militare și de securitate a Planului de Acțiuni pentru implementarea Declarației Comune, cu accent pe intensificarea dialogului politico-militar, atât în cadrul NATO, cât și în plan bilateral, având în vedere statutul de țări riverane Mării Negre, în procesul de stabilizare a situației de securitate în această zonă, continuarea cooperării în domeniul instruirii forțelor, prin desfășurarea de exerciții

⁷Carta albă a apărării din 20.11.2017, Capitolul I Evaluarea mediului de securitate, Text publicat în M. Of., Partea I nr. 939 din 28 noiembrie 2017. În vigoare de la 28 noiembrie 2017, <https://lege5.ro/Gratuit/gi3dcmzzge3q/carta-alba-a-apararii-din-20112017/4>, (accesat 20 mai 2020).

comune, al schimburilor de cadetși personal didactic din instituțiile militare de învățământ, asigurarea securității în regiunea Mării Negre, prin continuarea participării la misiunile aferente Operației Black Sea Harmony, fac posibilă și necesară utilizarea și perfecționarea infrastructurii din domeniul radio-telecomunicațiilor navale și militare.⁸

Ca și parte componentă a sistemului de securitate național comunicațiile radio participă cu informațiile preliminare pe care le oferă la operațiunile de intervenție în situații de urgență, conform planurilor de cooperare încheiate la nivel central și local, potrivit funcțiilor de sprijin stabilite prin legislația în vigoare, executând în principal misiuni de căutare și salvare, transportul pe cale aeriană, terestră, maritimă sau fluvială a persoanelor salvate, precum și de asigurare a infrastructurii necesare utilizării mijloacelor de căutare și salvare aparținând altor instituții.

Urmând traiectoria întregii economii naționale și activitățile din zona portuară a Constanței au urmat aceeași traiectorie, sinuoasă, înregistrând în primul deceniu un anumit recul, iar în perioada anilor 2000, un curs ascendent. În acest sens, o importanță deosebită au căpătat și serviciile de comunicații radio, care s-au dezvoltat și s-au extins și în zona de supraveghere a portului și a operatorilor portuari, atât în portul Constanța cât și în porturile Mangalia și Midia Năvodari.

O analiză a traficului de mărfuri prin portul Constanța ne arată că au existat vârfuri ale acestuia în anii 1988 cu 62,3 milioane tone, 2008 cu 61,8 milioane tone, 2018 cu 61,3 milioane tone, înregistrând în 2019 o creștere de 8,6% având o valoare efectivă de 66,6 milioane tone. Urmărind și structura pe feluri de produse (mărfuri) se poate observa că cea mai mare pondere, de 32%, o dețin cerealele, urmate de petrol brut 12,1%, articole diverse 9,9%, produse petroliere 9,5%, minereuri de fier, deșeuri de fier 7,8%, îngrășăminte (naturale și chimice) 6%, minereuri și deșeuri neferoase și combustibili minerali solizi, fiecare cu 5,8%. Traficul maritim a crescut cu 5,8%, la 51,45 milioane tone (48,63 milioane tone în 2018), iar cel fluvial a crescut la 15,14 milioane tone, cu 19,58% față de 12,66 milioane tone, cantitate înregistrată în anul 2018. În portul Constanța zona Midia, traficul de mărfuri înregistrat în 2019 a fost de 8,19 milioane tone, comparativ cu 2018, când s-au înregistrat 8,18 milioane tone. În portul Mangalia, traficul de mărfuri înregistrat în 2019 a fost de 271.722 tone, față de 2018, când s-au înregistrat 113.095 tone.⁹

Cu toate că serviciile de comunicații radio și-au demonstrat necesitatea și însemnătatea în economia și societatea românească, totuși anul 2019 a adus cu sine desființarea Companiei Naționale de Radio-Telecomunicații Navale Radionav SA, ca urmare a aprobării de către Guvernul României a Memorandumului de desființare a "unicului operator de corespondență publică pentru îndeplinirea angajamentelor de trafic de radiocomunicații navale de apel, pericol, căutare, salvare care revin României în conformitate cu cerințele Convenției internaționale privind ocrotirea vieții umane pe

⁸Ibidem, *Capitolul II, Obiectivele politicii de apărare*.

⁹APMC "Traficul de mărfuri în 2019, cel mai mare din istoria porturilor românești", 20 ianuarie 2020, Redacția Tomis News, <https://tomisnews.ro/apmc-trafficul-de-marfuri-in-2019-cel-mai-mare-din-istoria-porturilor-maritime-romanesti/> (accesat 15 februarie 2020).

mare”¹⁰ , fapt ce creează o breșă importantă în activitatea de supraveghere și monitorizare a activităților navale.

În prezent apariția pe piața informațională a tehnologiei 5G deschide o nouă perspectivă utilizării acesteia în domeniul sistemelor de transmitere și circulație a informațiilor. Putem spune că această nouă inovație oferă un nou orizont activităților de telecomunicații și extinderea acestora în economia națională și mondială. Toate acestea ne fac să credem că specialiștii în domeniu cât și factorii politici de decizie vor găsi calea cea mai bună de a soluționa în cele mai bune condiții problema continuității serviciilor de radio-telecomunicații navale în România.

Concluzii

Domeniu complex și solicitant, navigația maritimă și fluvială, ca de altfel și ramura monitorizării traficului sunt puțin cunoscute și exploatate, mai ales de către tineri, din acest motiv studiul pe care l-am întreprins a devenit un demers în a face cunoscute originea, dezvoltarea și beneficiile acesteia în societatea civilă.

Țara noastră s-a aflat și se află la intersecția unor importante rute comerciale terestre, maritime și fluviale care au legat încă din antichitate Vestul (în permanentă expansiune), cu Estul bogat în resurse, fiind disputată de-a lungul istoriei de vecinii săi mai puternici.

Întrucât navigația și activitatea desfășurată în incintele portuare trebuie să se desfășoare în condiții maxime de randament și precizie, este necesară monitorizarea și dirijarea acestora în permanență, pentru evitarea producerii de evenimente nedorite cu consecințe ce pot dăuna bunului mers al proceselor desfășurate în incintele portuare sau pe căile navigabile, sau pot pune în pericol siguranța celor care participă la aceste activități.

Așezarea geografică a României la intersecția unor rute comerciale importante a fost un factor important care a determinat apariția activităților de comerț, transport maritim și fluvial, precum și a activităților auxiliare acestora, din care face parte și activitatea de radio-telecomunicații navale.

Prin eficacitatea, promptitudinea, înaltul standard la care se desfășoară *serviciile de radio-telecomunicații navale*, putem afirma fără teama de a greși, că sunt o *componentă importantă a sistemului economic românesc, regional și internațional*. Ele și-au câștigat acest privilegiu de-a lungul timpului prin eforturile celor care s-au implicat în acest proces (personalul navigant și de operare port), care cu efort și uneori în condiții nu tocmai favorabile, au făcut posibilă asigurarea siguranței activităților navale din incintele portuare dar și de pe căile navigabile maritime și fluviale.

Rolul deosebit de important pe care îl au prin furnizarea informațiilor primare în activitatea de monitorizare, dirijare trafic, cât și în cea de căutare și salvare de vieți omenești pe mare, ca de altfel și importanța în cadrul activităților de siguranță națională (colaborarea cu Poliția de Frontieră și Unitățile Militare de Grăniceri-Direcția

¹⁰ Prezentare CNRN Radionav SA <https://ro.kompass.com/c/compania-nationala-de-radiocomunicatii-navale-radionav-sa/ro044999/> (accesat 26 mai 2020).

Hidrografică) ne dau convingerea că inexistența sau posibilitatea desființării acesorsevicii ar aduce grave prejudicii economiei țării noastre cât și celor cu care România este parteneră în proiecte care se desfășoară în prezent.

În susținerea celor argumentate mai sus, evenimentele care s-au succedat în decursul anului 2020 atât în România cât și pe plan mondial au constituit un subiect care credem că poate avea impact și asupra obiectului de studiu al prezentei lucrări.

Întrucât criza creată atât în țara noastră cât și pe plan mondial de răspândirea virusului COVID 19 a determinat ieșirea la suprafață a multor *vulnerabilități din sistemul economico-social, sanitar și de siguranță națională, ne exprimăm speranța în contextul schimbării radicale a realităților sociale românești și internaționale, factorii politici de decizie să reanalizeze și să reconsidere subiectul existenței și continuității serviciilor de radio-comunicații navale, ca și componente ale activităților ce decurg în urma declanșării situațiilor speciale (situații de urgență, de alertă, de căutare și salvare de vieți omenești), activități ce fac parte din procesul de garantare a siguranței naționale*

Bibliografie:

1. *Carta albă a apărării din 20.11.2017, Capitolul I Evaluarea mediului de securitate*, text publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 939, 28/noiembrie 2017, în vigoare, 28/noiembrie 2017.
2. *Comisia Europeană - Comunicat de presă, Planul de acțiune european în domeniul apărării: către un Fond european de apărare*, Bruxelles, 30/ noiembrie 2016.
3. *Declarația Summit-ului privind Cooperarea Economică a Mării Negre și Declarația Bosforului*, semnată la Istanbul 25.06.1992, *Carta OCEMN (Organizația Cooperării Economice a Mării Negre)*, semnată la Yalta 01.06.1998, 01/mai 1999.
4. *Rezoluția A/RES/995 (X)* a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite din 14 decembrie 1955.
5. *Strategia UE pentru Regiunea Dunării (SUERD), Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, Plan de Acțiune al Strategiei UE pentru Regiunea Dunării*, adoptate de Consiliul UE Afaceri Generale 13.04.2011. andosată de Consiliul European, 24/iunie 2011.
6. *Tratatul din 25 aprilie 2005*, dintre Regatul Belgiei, Republica Cehă, Regatul Danemarcei, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Elenă, Regatul Spaniei, Republica Franceză, Irlanda, Republica Italiană, Republica Cipru, Republica Letonia, Republica Lituania, Marele Ducat al Luxemburgului, Republica Ungară, Republica Malta, Regatul fiarilor de Jos, Republica Austria, Republica Polonă, Republica Portugheză, Republica Slovenia, Republica Slovacă, Republica Finlanda, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (state membre ale Uniunii Europene) și Republica Bulgaria și România privind aderarea Republicii Bulgaria și a României la Uniunea Europeană, semnat de România la Luxemburg, 25/aprilie 2005.

Surse web:

7. www.mae.ro/node site-ul Ministerului Afacerilor Externe al României.
8. www.portofconstantza.com/site-ul Companiei Naționale Administrația Porturilor Maritime Constanța România.
9. www.radionav.com site-ul Companiei Naționale de Radio-Telecomunicații Navale Radionav SA.